

DARBININKAS

Vol. LXXXII, Nr. 49

Gruodis - December 19, 1997 Penktadienis-Friday

PERIODICALS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Lietuvos diplomatai dalyvavo svarstant, kaip įgyvendinama Daytono taikos sutartis. Gruodžio 8 d. i. Bonną išvyko Lietuvos užsienio reikalų ministerijos delegacija, vadovaujama užsienio reikalų viceministro Albino Januškos. Gruodžio 9 d. čia prasidėjo tarptautinė konferencija taikos įgyvendinimo Bosnijoje ir Hercegovinoje klausimais. Lietuva, kaip ir kitos dvi Baltijos valstybės, Taikos įgyvendinimo tarybos rengiamuose forumuose dalyvauja stebėtojos teisėmis.

- Gruodžio 8 d. Genevoje prasidėjo dar vienas derybų dėl Lietuvos narystės Pasaulio prekybos organizacijoje (PPO) raundas. Lietuvos delegacija, vadovaujama užsienio reikalų viceministro Algimanto Rimkūno, keturias dienas tarsis su PPO atstovais. Baigti derybas dėl narystės PPO Lietuva tikisi jau kitais metais.

- Lietuva atsisveikina su žinomu kino operatoriumi ir režisieriumi Petru Abukevičiumi. Filmų apie gamtą kūrėjas mirė Vilniuje gruodžio 6-osios rytą po ilgos ir sunkios ligos. Jis ėjo septyniadešimtuosius gyvenimo metus. Autorių išgarsinusius mokslo populiarinimo filmus apie gamtą matė beveik šimto valstybių žiūrovai. Jam pavyko užfiksuoti elnių meilės šokį, vilkiukų gimimą ir kitus amžinojo gamtos rato stebuklus.

- Gruodžio 7 d. i. Lietuvą atvyko kandidato į Prezidentus Valdo Adamkaus žmona Alma Adamkienė. Ji bus Lietuvoje mažiausiai iki gruodžio 21 dienos, kai įvyks Prezidento rinkimai. Vėliau pati A. Adamkienė spės, ar šv. Kalėdoms likti Lietuvoje, ar grįžti į Chicago, vėl slaugyti savo sunkiai sergančios motinos.

- Per pirmąsias dešimt oficialaus Prezidento rinkimų vairo dienų televizijoje daugiausia reklamuotas kandidatas Artūras Paulauskas. Jo vardą nuo lapkričio 21-osios iki gruodžio 1 dienos garsino 54% visos tuo laikotarpiu transliuotos politinės reklamos.

- Gruodžio 8 d. vakarą kandidato į Prezidentus Artūro Paulausko rinkimų štabas Vilniaus koncertų ir sporto rūmuose surengė koncertą, pavadintą "A. Paulausko rinkimų kampanijos linksmąjį dalimi". Jame dalyvavo populiarius atlikėjai ir pokštinkai. Panašius koncertus numatoma surengti Panevėžyje, Šiauliuose ir Klaipėdoje.

- Gruodžio 8 d. i. Rotušės aikštę atvežta pagrindinė Vilniaus Kalėdų eglė. Daugiau kaip šešiolikos metrų žaliaskarė i. sosinės senamiestį atkeliavo iš Valakupių girininkijos. Jos montavimas ir puošimas žibančiomis girliandomis užtruko iki gruodžio 12 d.

- Vadovybės apsaugos departamentą (VAD) pareigūnai pradėjo saugoti dar vieną kandidatą į prezidentus - Kazį Bobelį. Vyriausiajai rinkimų komisijai kandidatas teigė, jog jam grasi- no naktį i. namus paskambinės anonimas. Iki šiol VAD saugojo Seimo pirmininką Vytautą Landsbergį bei kandidatą i. prezidentus Rimantą Smetoną.

UŽ KĄ BALSUOSIME?

Dr. Algimantas Kabaila

Mūsų namuose svečiuojasi giminaitis iš Lietuvos, vardu Jonas. Kad išvengtume ilgų aiškinimų, mudu su žmona pasiskome be išlygų ir nedelsdami, kad mūsų nuomone geriausias kandidatas i. Lietuvos vadovus yra Vytautas Landsbergis. Jonas mielai kalba apie politiką. Jo nuomone, jau pirmajame rate laimės Paulauskas, nors Jonas balsuosias už Landsbergį.

Kadangi rinkimų rezultatai iš anksto buvo žinomi tik sovietiniuose kraštuose, tai rezultatų pranašystėmis neverta per daug užsiiminti. Norėjau tik su jumis pasidalinti keliomis mintimis, kaip vystytusi Lietuvos gyvenimas, jei ištis laimėtų Paulauskas. Kaip gerai žinoma, šis kandidatas yra remiamas kai kurių jėgų, iskaitant ir LDDP. Jis pasisakė už "stiprų" prezidentavimą ir jau pačioje pradžioje kampanijos pareiškė keisias ministrą pirmininką, gi kandidatų i. ta postą turis net 15.

Priimkime, kad naujasis prezidentas Paulauskas laikysis konstitucijos, o tuo Jonas net neabejoja. Kai jis pasiūlytų naują ministrą pirmininką, tai Tėvynės Sąjungos ir Krikščionių Demokratų koalicijos dauguma Seime tą pasiūlymą, be abejo, atmestų. Lietuvoje prezidento galios daug mažesnės nei JAV-jose, nors gal didesnės nei, pavyzdžiui, Airijoje. Jie negali keisti vyriausybės be Seimo sutikimo.

Kiltų sunkiai išsprendžiamas konfliktas. Konstitucija numa-

Vytautas Landsbergis: "Aš stengiuosi ginti poziciją, kad tiesa ir melas, gėris ir blogis yra skirtingi dalykai. Tai nėra vienokia ar kitokia "nuomonė", tiesiog yra skiriamoji linija". R. Šuikos nuotr.

to, kad tokiu atveju prezidentas gali paleisti Seimą ir šaukti priešlaikinius rinkimus, o po to ir pats atsistatydinti ir būti perrenkamas. Gi Lietuvos, kaip ir kai kurių Pietų Amerikos kraštų

rinkiminėje sistemoje, kandidatai turi surinkti virš 50% balsuojančiųjų balsų. Tad vyktų du Seimo rinkimų ratai. Jiems praversti reikėtų bent poros mėnesių. Po to, kol naujas seimas pradėtų pilnai veikti, užtruktų dar mažiausiai mėnuo. Tada prezidento rinkimai. Irgi du ratai ir du mėnesiai. Po to dar mėnuo, kol prezidento komanda susiformuotų ir susiderina su Seimu. Tad iš viso 6 mėnesiai su šlu- ba vyriausybe. Iš- laidos irgi mili- joninės.

Bet tie keliasdešimt milijonų, išleisti rinkimams yra smulkūs pinigeliai palyginti su kitais nuostoliais valstybei. Juk joks biznierių, joks svetimas kraštas neinvestuos i. Lietuvą nė cento, kol nebus politinio stabilumo. Ne dėl savo politinių nuostatų, o paprasčiausiai dėl to, kad nesant stabi-

liai vyriausybei, investicijų rizika labai padidėja. Tas pats su paskolomis - rizika didesnė, tad ir nuosimčiai didesnė.

Tad brangiai kainuos Lietuvai, jei tu teisus, sakau Jonai.

Na, bet gal Jonas ir klysta. "Lietuvos rytas", kurio niekad neapkaltingai palankumu Tėvynės Sąjungai ar Lietuvos Krikščionims Demokratams, veda apklausa per internetą. Man rašant šias eilutes i. apklausą jau atsiliiepė daugiau kaip 4,700 žmonių. Apklausa leidžia kiekvienam kompiuteriui "balsuoti" už vieną iš kandidatų i. prezidentą. Už Landsbergį balsuotų 30.2% visų balsuotojų, už Adamkų 24.7%, už Paulauską 18.8%. Jonas sako, girdi dešiniųjų balsai susiskaldys, net Rimantas Smetona atims bent viena procentą balsų. Išties, pagal šį apklausinėjimą, Smetona gautų ne vieną, o 4.1% balsų. Tad Jonas teisus.

Žinoma, visas apklausas reikia imti su geru žiupsniu druskos, ypač kai jos neaiškiai būna suformuluotos, pavyzdžiui, klaus-

(nukelta i. 7 psl.)

A. Paulauskas (dešinėje) ir jo rinkiminės kampanijos ideologas A. Juozaitis lapkričio 7 d. žurnalistams pristatė savo veiklos programą. R. Šuikos nuotr.

"Už Valdą Adamkų - už Lietuvos ateitį" vykdomasis komitetas. Sėdi iš kairės: Vytautas Jasinevičius, Pranas Jurkus, Vytautas Januškis, Stasys Baras, dr. Julius Šmulskštys. Stovi: Tadas Misiūnas, Rimantas Dirvonis, Arūnas Satkus, Anatolijus Milūnas, Leonas Narbutis, dr. Leonidas Ragas, Alė Razmienė, dr. Antanas Razma ir Vytautas Germanas. V. Jasinevičius nuotr.

LINKSMŲ ŠVENTŲ KALĖDŲ

AMERIKOS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

SVEIKINIMAS PIRMOSIOS LIETUVIŠKOS KNYGOS 450-ŲJŲ METINIŲ PROGA

Gražiai Martynas Mažvydas aplankė Lietuvą 1997-aisiais. Pasivaikščiojo po bibliotekas, muziejus, mokyklas ir koncertų sales, pasilypėjo ant granito postamento Klaipėdoje, pabylojo mokslinėse konferencijose, televizorių ekranuose, naujų knygų ir kasdienės spaudos puslapiuose. Pasakė naudingų dalykų, pamokė lietuviško žodžio ir rašto dar sykį. Išgirdo apie Martyną Mažvydą ir mūsų kaimynai. Pasikvietė jį estai, latviai, rusai, baltarusiai, lenkai, vokiečiai, skandinavų šalys. Panoro išgirsti apie Mažvydą ir JAV Kongreso biblioteka. Pirmosios lietuviškos knygos autorius lyg viską suprantantis tėvas nužvelgė tėviškes išeivius. Paragino juos išleisti pirmąją Amerikos lietuvišką ir daugelį kitų naudingų knygų, pagerbti tautos išminčius, burtis ir išlikti po svetimu dangum. Martynas Mažvydas neapsirinka: jis jums tiki ir patitiki, laukia gyvos lietuviškos kalbos, naujų darbų vardan vienos - anų ir šių dienų Lietuvos. Gera turėti tokį Mažvydą.

Lietuviškos knygos metai - dvasios metai. Šia proga nuoširdžiai sveikinu Amerikos lietuvių bendruomenę, linkiu kūrybingos minties ir vaisingo darbo, meilės saviesiems ir senajai tėvynei. Tegų pavyzdžiu jums būna pirmosios lietuviškos knygos autorius Martynas Mažvydas.

Vytautas Landsbergis

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas,
Pirmosios lietuviškos knygos 450 metų sukakties
minėjimo Valstybinės komisijos pirmininkas

PRANEŠIMAS SPAUDAI

Gruodžio 1 d. Lietuvos ambasadoje Washingtone Kauno Vytauto Didžiojo Universiteto garbės daktaro insignijas žymiam JAV lietuvių poetui Alfonsui Nykai-Niliūnui įteikė VDU rektorius Vytautas Kaminskas.

Rašytojas Kazys Almenas pristatė A. Nyką-Niliūną kaip plačiai žinomą kūrėją, darbštą literatūros kritiką, vertėją. VDU rektorius V. Kaminskas susirinkusiems perskaitė VDU Senato nutarimą dėl garbės daktaro vardo suteikimo p. A. Nykai-Niliūnui ir pasidžiaugė tuo, kad tiek daug lietuvių literatūrai nusipelnęs žmogus papildys iškilų Universiteto garbės daktarų draugiją. Naujasis Kauno Vytauto Didžiojo Universiteto garbės daktaras buvo iškilmingai apgaubtas toga.

A. Nyką-Niliūną pasveikino Lietuvos ambasadorius JAV Stasys Sakalauskas, poeto žmona, draugai, ambasados darbuotojai.

Lietuvos ambasados Washingtone
Spaudos skyrius

ŠIŲ METŲ SANTARVĖS PREMIJA - A. BRAZAUSKUI

Šių metų Santarvės premija paskirta Lietuvos Prezidentui Algirdui Brazauskui. Tai lapkričio 27 d. nuspręsta Santarvės fondo valdybos posėdyje.

A. Brazauskas yra ketvirtasis Santarvės premijos laureatas. Apdovanojimas Prezidentui paskirtas "už santarvės dvasios Lietuvoje išaukštinimą".

Ankstesniais metais Santarvės premijos laureatais yra tapę poetas Justinas Marcinkevičius, monsinjoras Kazimieras Vasilauskas, literatūrologė profesorė

Viktorija Daujotytė-Pakerienė.

Ši kasmetinė apdovanojimą už reikšmingą, tautą vienijančią veiklą skiria prieš kelerius metus įkurta visuomeninė organizacija - Santarvės fondas. Šio fondo įkūrėjas ir premijos fundatorius yra verslininkas iš Panevėžio Julius Kazėnas.

Santarvės premijos laureatui Šventų Kalėdų išvakarėse įteikiamas laureato diplomai, premijos simbolis - balta porcelianinė angelo skulptūrėlė bei piniginė premija.

ELTA

30 JAV KONGRESO NARIŲ LAIŠKAS ALGIRDUI BRAZAUSKUI

Lapkričio 26 d. vakare Lietuvos Prezidentui Algirdui Brazauskui buvo išsiųstas 30 Jungtinių Valstijų Kongreso narių pasirašytas laiškas, kuriame Lietuvos valstybės vadovas raginamas įvykdyti savo pažadą nubauti karo nusikaltėlius.

Laiške sakoma, jog "nepaisant pažadų, duotų 1995 metų kovo

mėnesį Izraelio Knesete, kad Lietuvoje gyvenantys karo nusikaltėliai bus nubauti, ne vienam iš šių Holokausto vykdytojų nebuvo pareikštas kaltinimas, nekaltant jau apie teisumą".

Laiške, kurį taip pat pasirašė ir Atstovų rūmų Tarptautinių santykių komiteto pirmininkas Ben-

(nukelta i. 7 psl.)

